

Betennelse i utposninger på tykktarm (divertikulitt), Kirurgiske Senger SSHF

Side 1 av 4

 Dokument ID:
I.4.FEL.5-3

 Godkjent dato:
06.09.2024

 Gyldig til:
06.09.2026

 Revisjon:
3.05

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

Omfang

Prosedyren omhandler sykepleie til pasienter med divertikulitt og gjelder for sykepleiere og hjelpepleiere på Kirurgiske senger SSHF.

Hensikt

Sikre at pasienter med divertikulitt får forsvarlig og god behandling

Ansvar

Enhetsleder har ansvar for at prosedyren er tilgjengelig og kjent i avdelingen. Sykepleier og hjelpepleier med ansvar for pasienter med divertikulitt har ansvar for å følge prosedyren.

Bakgrunn

Utposninger på tarmen kalles divertikler. Divertikler kan forekomme både i tynn- og tykktarm, men det vanligste er å ha divertikler i sigmoideum. Hvis det oppstår infeksjon i utposningene, kalles det divertikulitt. Mer alvorlige tilfeller behandles med antibiotika peroralt eller intravenøst. Lettgradige tilfeller trenger ingen behandling. Kun en begrenset andel av divertikulitt-pasientene trenger sykehusinnleggelse.

Betennelsen kan være så kraftig at det går hull på tarmen (perforeert divertikulitt). Pasienten må i tilfelle opereres akutt.

Ved uttalt divertikulose eller gjentatte divertikulitter, vurderes det om pasienten skal legges inn elektivt for å fjerne den affiserte delen av tarmen.

UTREDNING, OBSERVASJON OG BEHANDLING - DIVERTIKULITT	
Symptomer	<ul style="list-style-type: none"> Smerter i nedre venstre kvadrant av abdomen Feber Eventuelt tegn til peritonitt
Aktuelle undersøkelser	<ul style="list-style-type: none"> Klinisk undersøkelse av buken Blodprøver. CRP vil som regel være forhøyet CT abdomen
Mottak av pasient	<ul style="list-style-type: none"> Følg avdelingens rutiner for mottak av elektive pasienter, eventuelt Mottak av gastrokirurgiske pasienter -øyeblikkelig-hjelp Kirurgiske Senger SSHF hvis pasienten legges inn som øyeblikkelig hjelp Har pasienten kommunal hjelp ved innleggelse: <ul style="list-style-type: none"> Registrer PLO-kommune og send melding om innlagt pasient (inne 24 timer) Send PLO-helseopplysning (innen 24 timer)
Observasjoner/tiltak	
Sirkulasjon	<ul style="list-style-type: none"> Pasienten NEWSes ved ankomst sengepost. Videre kontroller i henhold til NEWS-score og klinikk Administrere iv-væske som forordnet Blodprøver som forordnet
Ernæring	<ul style="list-style-type: none"> Pasienter som vurderes i forhold til operasjon skal faste Pasienter som har fått diagnosen divertikulitt, og har startet med antibiotikabehandling, får spise vanlig kost. IV-væske vurderes hvis pasienten ikke får i seg nok væske på egen hånd Måle drikke
Eliminasjon	<ul style="list-style-type: none"> Observere og dokumentere tarmfunksjon Observere bukomefang og rapportere endringer til lege
Smerter	<ul style="list-style-type: none"> Kartlegg smerte og evaluer effekten av smertestillende ved hjelp av NRS Administrere smertestillende som forordnet. Mål: NRS ≤ 3

 Utarbeidet av:
Tverrgående arbeidsgruppe gastro SSHF

 Fagansvarlig:
Hauss/Wakker/Gurgen

 Godkjent av:
Agno Lisbeth Vabo Ødegaard

		Betennelse i utposninger på tykktarm (divertikulitt), Kirurgiske Senger SSHF			Side: 2 Av: 4
Dokument-id: I.4.FEL.5-3	Utarbeidet av: Tverrgående arbeidsgruppe gastro SSHF	Fagansvarlig: Hauss/Wakker/Gurgen	Godkjent dato: 06.09.2024	Godkjent av: Agno Lisbeth Vabo Ødegaard	Revisjon: 3.05

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

	<ul style="list-style-type: none"> • Kontakte lege ved økende smerter
Behandling	<ul style="list-style-type: none"> • Antibiotika peroralt eller intravenøst • Blodprøver kontrolleres etter legenes forordning
Planlegging av utskrivelse	<ul style="list-style-type: none"> • Kartlegg behovet for kommunal hjelp • Har pasienten kommunal hjelp ved innleggelse: <ul style="list-style-type: none"> ○ Send PLO-helseopplysning ○ Send PLO-utskrivningsrapport • Ved førstegang søknad om kommunal hjelp: <ul style="list-style-type: none"> ○ Registrer PLO-kommune (IKKE send melding om innlagt pasient) ○ Send PLO-helseopplysning ○ Send PLO-utskrivningsrapport
Kunnskap/ utvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Del ut informasjonsskrivet Divertikulose og divertikulitt - Pasientinformasjon SSHF
Oppfølging	<ul style="list-style-type: none"> • Pasienter som antibiotikabehandles for divertikulitt, innkalles til poliklinisk koloskopi ca. 2 måneder etter utskrivelse • Pasienter med gjentatte divertikulitter/utbredt divertikulose, vurderes i forhold til kirurgi

KIRURGISK BEHANDLING	
Preoperative forberedelser	<ul style="list-style-type: none"> • Følg prosedyren Klargjøring av gastrokirurgiske pasienter til operasjon, Kirurgiske Senger SSHF • SSK: Del ut heftet Til deg som skal gjennomgå tarmkirurgi (Colonreseksjon uten stomi), Pasientinformasjon - SSHF • SSA: Del ut heftet Til deg som skal opereres for mage-/tarmkirurgi fast track - Pasientinformasjon SSA/SSHF
Operasjon	<ul style="list-style-type: none"> • Ø-hjelps-operasjon: <ul style="list-style-type: none"> ○ Laparoskopisk bukskylling og drensinnleggelse er tilstrekkelig i noen tilfeller ○ Andre ganger gjøres det laparotomi og primær reseksjon med anastomose. I noen tilfeller må det legges ut en midlertidig stomi ved denne typen inngrep • Elektiv operasjon: <ul style="list-style-type: none"> ○ Som regel opereres pasientene laparoskopisk. Den affiserte delen av tarmen fjernes, og det gjøres reseksjon med anastomose
Komplikasjoner	<ul style="list-style-type: none"> • Anastomosesvikt - vil si at det lekker tarminnhold fra skjøten som er laget under operasjonen. Reoperasjon er nødvendig • Sårruptur • Sårinfeksjon • Lungebetennelse, hjerteproblemer, slag, blodpropp • Arrbrokk • Pasienter som har gjennomgått abdominale inngrep, er mer utsatt enn andre for å få ileus

POSTOPERATIV SYKEPLEIE	
Sirkulasjon	<ul style="list-style-type: none"> • Observere med tanke på blødning • NEWS ved ankomst sengepost. Videre målinger avhengig av NEWS-score, oftere v/klinisk forverring
Respirasjon	<ul style="list-style-type: none"> • Lungefysioterapi (v/åpen operasjon) <ul style="list-style-type: none"> ○ SSK: CPAP hver 3.time ○ SSA: Minipep x 1 pr time • 10 dype pust x 1 hver våkne time • Administrere oksygen hvis forordnet av lege
Ernæring/ væske/ elektrolyttbalanse	<ul style="list-style-type: none"> • Pasienten får spise etter eget ønske postoperativt, start med lett fordøyelig kost hvis ikke annet er forordnet av lege • Administrere iv-væske som forordnet • Måle drikke

Dokument-id:
I.4.FEL.5-3

 Utarbeidet av:
Tverrgående arbeidsgruppe
gastro SSHF

 Fagansvarlig:
Hauss/Wakker/Gurgen

 Godkjent dato:
06.09.2024

 Godkjent av:
Agnø Lisbeth Vabo
Ødegaard

 Revisjon:
3.05

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

	<ul style="list-style-type: none"> Tilby næringsdrikk 1-2 ganger pr dag Føre væskeregnskap Blodprøver som forordnet av lege
Eliminasjon	<ul style="list-style-type: none"> Observere og dokumentere tarmfunksjon Måle mengde på KAD (eventuelt ventrikkelsonde, dren og stomi) KAD fjernes så tidlig som mulig (1.postoperative dag hvis pasienten ikke har EDA) Blærescanner pasienter som ikke klarer å late vannet spontant postoperativt Kateterisere ved behov. Blærevolumet bør ikke overstige 400 ml. <p>Jfr Kateterisering - steril intermitterende - SIK - SSHF</p>
Hud/vev/sår	<p>Laparoskopisnitt</p> <ul style="list-style-type: none"> Sårene dekkes med steril bandasje minimum 24 timer Bandasjen forsterkes ved gjennomsviv første 24 timer Dusjing tillates etter 24 timer Bytt bandasje og inspiser såret utskrivelsesdagen <p>Laparotomisnitt</p> <ul style="list-style-type: none"> Såret dekkes av steril bandasje minimum 48 timer Bandasjen forsterkes ved gjennomsviv første 24 timer Dusjing tillates etter 48 timer Bytt bandasje og inspiser såret utskrivelsesdagen <p>Ved dren: Følg prosedyren Observasjoner, stell, og fjerning av dren, bølgedren og pigtailkateter Kirurgiske senger SSHF</p>
Aktivitet	<ul style="list-style-type: none"> Pleier er hos pasienten ved første mobilisering Pasienten følger dette mobiliseringsprogrammet: <p>Operasjonsdagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sitte oppe 2 timer <p>1.postoperative dag:</p> <ul style="list-style-type: none"> Være ute av sengen 6 timer Gangtrening x 4 Sitte oppe å spise måltider <p>F.o.m 2.postoperative dag:</p> <ul style="list-style-type: none"> Være ute av sengen 8 timer Gangtrening x 4 Spise måltider x 4
Smerte	<ul style="list-style-type: none"> Kartlegge smerte og evaluere effekt av smertestillende ved hjelp av NRS Mål: NRS ≤ 3 i ro og i aktivitet <p>Epidural smertebehandling (åpen operasjon)</p> <ul style="list-style-type: none"> SSK: Følg prosedyren Epidural smertebehandling Kirurgiske Senger SSK SSA: Følg prosedyren Epiduralanestesi postoperativt - Praktisk håndtering
Planlegging av utskrivelse	<p>Pasientene utskrives når utskrivelseskriteriene oppfylles:</p> <p>Utskrivelseskriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pasienten er mobilisert og har tilnærmet likt funksjonsnivå som ved innleggelse Pasienten spiser og drikker Pasienten er ikke kvalm og er tilfredsstillende smertelindret av tabletter Pasienten har hatt luftavgang (eller avføring) Såret på magen er tørt og uten infeksjonstegn <p>Annet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Behov for sykmelding? Behov for resepter? Behov for henvisning til fysio eller andre instanser? Ved stomi:

 SØRLANDET SYKEHU	Betennelse i utposninger på tykktarm (divertikulitt), Kirurgiske Senger SSHF				Side: 4
					Av: 4
Dokument-id: I.4.FEL.5-3	Utarbeidet av: Tverrgående arbeidsgruppe gastro SSHF	Fagansvarlig: Hauss/Wakker/Gurgen	Godkjent dato: 06.09.2024	Godkjent av: Agno Lisbeth Vabo Ødegaard	Revisjon: 3.05

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Følg prosedyren for bestilling av stomiutstyr: Bestilling av stomiutstyr, Kirurgiske Senger SSK, Post 3A
Oppfølging	<ul style="list-style-type: none"> • Behov for kontroll avgjøres i hvert enkelt tilfelle • Ved stomi: Henvis pasienten til kontroll hos stomisykepleier 2-3 uker etter utskrivelse

Kryssreferanser

I.3.13-19	Kateterisering - steril intermitterende - SIK - SSHF
I.4.FEL.5-12	Klargjøring av gastrokirurgiske pasienter til operasjon, Kirurgiske Senger SSHF
I.4.FEL.5-13	Mottak av gastrokirurgiske pasienter -øyeblikkelig-hjelp Kirurgiske Senger SSHF
I.4.FEL.8-2	Observasjoner, stell, og fjerning av dren, bølgedren og pigtailkateter Kirurgiske senger SSHF
I.5.1.2-11	Divertikulose og divertikulitt - Pasientinformasjon SSHF
I.5.1.2-21	Til deg som skal gjennomgå tarmkirurgi (Colonreseksjon uten stomi), Pasientinformasjon - SSHF
I.5.1.2-24	Til deg som skal opereres for mage-/tarmkirurgi fast track - Pasientinformasjon SSA/SSHF
II.SOA.AIO.SSA.2.1-124	Epiduralanestesi postoperativt - Praktisk håndtering
II.SOK.KSK.3A.2..2-2	Rutiner FUS, Kirurgiske Senger SSK, Post 3A

Eksterne referanser